

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivin 98/26/EY muuttamisesta

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 336/07)

1. Johdanto

1.1 Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Komissio hyväksyi 7 päivänä maaliskuuta 2012 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivin 98/26/EY muuttamisesta (jäljempänä 'ehdotus'). Ehdotus toimitettiin Euroopan tietosuojavaltuutetulle lausuntoa varten samana päivänä.

2. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että komissio on pyytänyt häneltä lausuntoa, ja suosittelee, että ehdotetun asetuksen johdanto-osaan sisällytetään viittaus tähän lausuntoon.

3. Ehdotus sisältää säännöksiä, joilla voi tietyissä tapauksissa olla vaikutusta asiaan liittyvien henkilöiden tietosuojaan. Nämä säännökset koskevat muun muassa toimivaltaisten viranomaisten tutkintavaltuuksia, tietojenvaihtoa, aineistojen säilyttämistä, toiminnan ulkoistamista, seuraamusten julkistamista ja rikkomistapauksista ilmoittamista.

4. Useissa käsiteltävissä olevissa ja mahdollisissa tulevaisuudessa ehdotuksissa on tässä lausunnossa tarkoitettuihin verrattavissa olevia säännöksiä. Näihin kuuluvat säännökset, joita on käsitelty Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnoissa eurooppalaisista riskipääomarahastoista ja eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista ⁽¹⁾, pankkilainsäädännön tarkistamista koskevasta lainsäädäntöpaketistä, luotoluokituskäytöksistä, rahoitusvälineiden markkinoista (rahoitusmarkkinadirektiivi/rahoitusmarkkina-asetus) ja markkinoiden väärinkäytöstä ⁽²⁾. Näin ollen Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee tämän lausunnon lukemista yhdessä edellä mainituista aloitteista antamiensa lausuntojen kanssa.

1.2 Ehdotuksen tavoitteet ja soveltamisala

5. Kaikkien arvopaperikauppojen jälkeen, jotka tehdään arvopaperipörsseissä tai niiden ulkopuolella, käynnistetään kaupan jälkeiset prosessit, jotka johtavat kyseisen kaupan toteuttamiseen, jolla tarkoitetaan arvopapereiden luovuttamista ostajalle myyjälle luovutettavia käteisvaroja vastaan. Arvopaperikeskukset ovat keskeisiä laitoksia, jotka mahdollistavat arvopaperitoimituksen hoitamalla niin kutsuttuja arvopapereiden selvitysjärjestelmiä. Ne ovat laitoksia, jotka helpottavat markkinoilla tehtäviä kauppia. Arvopaperikeskukset huolehtivat myös arvopaperitilien avaamisesta ja keskitetystä ylläpidosta, jossa kirjataan, kuinka monta arvopaperia kukin on laskenut liikkeeseen ja mitä muutoksia on tapahtunut arvopapereiden hallussapidossa.

6. Vaikka arvopaperikeskusten toiminta on yleensä luotettavaa ja tehokasta kansallisten rajojen sisäpuolella, niiden rajat ylittävä yhteistyö ja viestintä eivät suju yhtä luotettavasti, mikä merkitsee sitä, että rajat ylittävistä sijoituksista aiheutuu sijoittajille suhteellisen suuria riskejä ja kustannuksia. Suurta huolta herättää myös se, että arvopaperitoimituksen sisämarkkinat eivät nykyisellään toimi tehokkaasti. Huolenaiheita ovat muun muassa rajoitukset, joita on asetettu arvopapereiden liikkeeseenlaskijoiden oikeudelle käyttäen arvopaperikeskusten palveluja, arvopaperikeskuksia koskevat erilaiset kansalliset toimilupajärjestelmät ja säännöt EU:ssa sekä kansallisten arvopaperikeskusten välisen kilpailun vähyys. Nämä esteet ovat aiheuttaneet markkinoiden hajanaisuutta samalla kun rajat ylittävät tapahtumat lisääntyvät Euroopassa edelleen ja arvopaperikeskukset ovat yhä enemmän kytköksissä toisiinsa.

7. Ehdotuksen tavoitteena on ratkaista nämä ongelmat ottamalla käyttöön velvoite esittää kaikki siirtokelpoiset arvopaperit arvo-osuuksina ja kirjata arvo-osuudet arvopaperikeskuksiin ennen kuin niillä käydään kauppaa säännellyissä kauppapaikoissa, yhdenmukaistamalla toimitusajat ja toimituskuria koskevat järjestelmät koko EU:ssa sekä ottamalla käyttöön yhteinen säännöstö, jolla pyritään vähentämään arvopaperikeskusten toimintaan ja palveluihin liittyviä riskejä.

8. Asetuksella täydennetään arvopaperimarkkinoiden infrastruktuureihin sovellettavaa sääntelykehystä, johon sisältyy jo rahoitusvälineiden markkinoista annettu direktiivi 2004/39/EY (rahoitusmarkkinadirektiivi) sekä johdannaiskauppoja koskeva asetusehdotus (EMIR). Direktiiviä täydennetään kauppapaikkojen osalta ja EMIR-ehdotusta keskusvastapuolten osalta.

⁽¹⁾ Euroopan tietosuojavaltuutetun 14 päivänä kesäkuuta 2012 antama lausunto, johon voi tutustua osoitteessa <http://www.edps.europa.eu>

⁽²⁾ Euroopan tietosuojavaltuutetun 10 päivänä helmikuuta 2012 antamat lausunnot, joihin voi tutustua osoitteessa <http://www.edps.europa.eu>

3. Päätelmät

48. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen, että ehdotuksessa on kiinnitetty huomiota erityisesti tietosuojaan.

49. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee seuraavaa:

- Lisätään ehdotuksen johdanto-osaan viittaus tähän lausuntoon;
- muotoillaan uudelleen säännökset, joissa korostetaan voimassa olevan tietosuojalainsäädännön täysimääräistä sovellettavuutta, yhdessä yleisessä säännöksessä, jossa viitataan direktiiviin 95/46/EY ja asetukseen (EY) N:o 45/2001, ja selvennetään direktiiviä 95/46/EY koskevaa viittausta säätämällä, että kyseisiä säännöksiä on sovellettava yhdenmukaisesti direktiivin 95/46/EY täytäntöönpanoa koskevien kansallisten sääntöjen kanssa. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee tämäntyyppisen yleisesti kattavan säännöksen sisällyttämistä johonkin ehdotuksen aineellisista säännöksistä;
- rajoitetaan toimivaltaisten viranomaisten oikeus tutustua asiakirjoihin ja tietoihin ehdotuksen nimenomaisesti havaittuihin ja vakaviin rikkomuksiin sekä tapauksiin, joissa on olemassa kohtuullinen epäily (jonka tukena on oltava konkreettista alustavaa näyttöä) siitä, että rikkomus on tapahtunut;
- lisätään vaatimus, jonka mukaan toimivaltaisten viranomaisten on pyydettävä asiakirjoja ja tietoja virallisella päätöksellä, jossa esitetään pyynnön oikeusperusta ja tarkoitus sekä se, mitä tietoja pyydetään, määräaika, jossa tiedot on toimitettava, sekä vastaanottajan oikeus saattaa päätös tuomioistuimen tarkasteltavaksi;
- täsmennetään, minkälaisia henkilötietoja ehdotuksen nojalla voidaan käsitellä ja siirtää, määritetään, missä tarkoituksessa kyseiset toimivaltaiset viranomaiset voivat käsitellä ja siirtää henkilötietoja, ja vahvistetaan edellä tarkoitettun käsittelyn osalta oikeasuhteinen tietojen säilytysaika tai vähintään otetaan käyttöön täsmälliset kriteerit sen vahvistamista varten;
- ottaen huomioon riskit, joita liittyy tiedonsiirtoihin kolmansille maille, lisätään 23 artiklan 7 kohtaan erityisiä suojatoimia, kuten tapauskohtainen arviointi ja riittävä henkilötietojen suoja henkilötietoja vastaanottavassa kolmannessa maassa;
- korvataan ehdotuksen 27 artiklaan sisältyvä 5 vuoden vähimmäissäilytysaika enimmäissäilytysajalla, kun aineistot sisältävät henkilötietoja. Valittavan ajan olisi oltava välttämätön ja oikeasuhteinen tietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta;
- muotoillaan 28 artiklan 1 kohdan i alakohta seuraavasti: "Arvopaperikeskus varmistaa, että palveluntarjoaja noudattaa täysin arvopaperikeskuksiin sovellettavia kansallisia sääntöjä tarjotessaan palvelujaan, pannen täytäntöön yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettua direktiiviä 95/46/EY. Arvopaperikeskus vastaa (...)";
- lisätään 62 artiklan 2 kohdan b alakohtaan seuraava säännös: "näiden henkilöiden henkilöllisyys on pidettävä salassa menettelyn kaikissa vaiheissa, mikäli kansallisessa lainsäädännössä ei vaadita henkilöllisyyden paljastamista lisätutkimuksissa tai myöhemmissä oikeustoimissa" ja korvataan 62 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ilmaus "direktiivissä 95/46/EY säädettyjen periaatteiden mukaisesti" ilmauksella "direktiivin 95/46/EY mukaisesti";
- arvioidaan ehdotetun seuraamusten julkaisemisvelvollisuuden tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta tässä lausunnossa esitettyjen huolenaiheiden valossa. Tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden tarkastelun tulosten perusteella säädetään joka tapauksessa riittävästä suojatoimista, jotta taataan syyttömyysosolettamaa koskevan periaatteen noudattaminen, asianomaisten vastustusoikeus, tietojen turvallisuus/virheettömyys ja niiden poistaminen asianmukaisen määräajan jälkeen.

Tehty Brysselissä 9 päivänä heinäkuuta 2012.

Giovanni BUTTARELLI
Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu